

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
Strategies for developing education management of Pak Kret City
Municipality Pak Kret District, Nonthaburi Province under the 20-year
national strategy

วิชยานนท์ สุทธิโส¹ (Wichyanont Sutthaso)

รัศมี สุทธิโส² (Ratsamee Sutthaso)

ฉันทส เพียรธรรม³ (Chantas Pientham)

อีเมล Swichy.sutthaso@gmail.com โทรศัพท์ 0838010102

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบริบทของการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์ที่ได้จากผล การศึกษานำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาและวางแผนในการพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล นครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การวิจัยเป็นการวิจัยแบบ ผสมผสาน ด้วยวิธีการ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT Analysis) จากข้อมูลทุกส่วนของการศึกษา และการวิเคราะห์ TOWS MATRIX Analysis แล้วจัดทำร่างเพื่อสร้างนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาล นครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

จากการศึกษาพบว่า มี 4 ยุทธศาสตร์ 22 กลยุทธ์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษ ที่ 21 มีทั้งสิ้น 6 กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีทั้งสิ้น 5 กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการให้มีประสิทธิภาพ มีทั้งสิ้น 5 กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนา ระบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา มีทั้งสิ้น 6 กลยุทธ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนโยบายด้านการศึกษายึดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาลที่มี แนวทางให้ส่วนการศึกษาดำเนินการตามนั้นมีความใกล้เคียงกับนโยบายจากผลการศึกษาในหลายประเด็น ยุทธศาสตร์ โดยที่ทางเทศบาลนครปากเกร็ด ได้มีแนวทางในการดำเนินนโยบายทางการศึกษาที่อยู่ใน แนวทางเดียวกันไปแล้วในก่อนหน้านี้ ดังนั้นทางเทศบาลนครปากเกร็ดจึงเพียงปรับปรุงประเด็นรายละเอียดให้มี ความสอดคล้องมากขึ้นเท่านั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาที่วางไว้ และควรมี

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

การศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนายุทธศาสตร์หรือนโยบาย โดยควรกำหนดเป็นรอบระยะเวลาที่แน่นอนหรือจัดทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับการจัดศึกษาของประเทศอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินการที่แตกต่างไปจากเดิมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์, การจัดการศึกษา, ยุทธศาสตร์ชาติ

Abstract

The purpose of this research were (1) to study the context of educational management of Pak Kret Municipality, PakKret District, Nonthaburi Province under the 20-year National Strategy and (2) to present the strategy obtained from the study results and apply it to the development and planning of the development of educational management of Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province under the 20-year National Strategy. The research method was mixed methods between EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research), Strengths, Weaknesses, Opportunities and Limitations (SWOT Analysis) related to all parts of the study, and TOWS MATRIX Analysis, and then the researcher draw up a draft to create a policy, strategy, and development of educational management of Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province under the 20-year National Strategy Sample, key informant, research instrument, data analysis.

According to the research, there are 4 strategies and 22 sub-strategies, summarized as follows. On the 1st Strategy, there are 6 sub-strategies for teaching and learning of the school lead to the way in the 21st century teaching and learning management. On the 2nd Strategy, there are 5 sub-strategies for promoting and developing teachers and education personnel to be in line with the 20-year National Strategy. On the 3rd Strategy, there are 5 sub-strategies for development of management and management systems to be effective. On the 4th Strategy, there are 6 sub-strategies for development of factors supporting the development of resource systems and finance for education.

The suggestions of the research on education under the government's 20-year National Strategic Plan are closely related to the policy of Pak Kret Municipality on several strategic issues. Pak Kret Municipality already proceeded in the similar direction, and partly had guidelines for the implementation of educational policies. Therefore, the Pak Kret Municipality only adjusts the details to be more consistent in order to be in accordance with the National Strategy for Education. However, there should be more research and development on policy studies, developing a strategy or policy, and there should be defined in a certain period of time, and proceeded continuously. This is because internal and external factors and circumstances affecting the provision of a country's education

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

change rapidly, and thus require policy adjustments on strategies and sub-strategies in order to keep up with the rapid changes.

Keywords: Strategy, Education Management, National Strategy

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมให้คนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมเป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรม กล่าวคือ การศึกษาช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ มีจิตวิญญาณของผู้มีอารยธรรมทางปัญญาและความงดงามทางจิตใจ การศึกษาสร้างให้คนมีความรู้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ มีความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัย การศึกษามีความสำคัญหลายประการดังนี้ การศึกษาช่วยขัดเกลาให้คนเป็นมนุษย์ ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุว่า “เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง เหมือนหนึ่งยุงมีดีที่แววขน ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่คน ย่อมเสียที่ที่ตนได้เกิดมา” การศึกษาช่วยอบรมพลเมือง ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิต สามารถช่วยให้ตนเองดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขอย่างมีปัญญา การศึกษาช่วยคำจูงใจให้ชาติสามารถความดำรงอยู่ได้ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการปลูกฝังความรักและหวงแหนในสิ่งที่แสดงความเป็นชาติได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ เอกราช อาณาเขต การศึกษาช่วยสร้างพลเมืองให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ ในการเลี้ยงตนเองและครอบครัว การศึกษาช่วยให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถปกป้องตนเองและประเทศชาติให้ดำรงสถานะภาพอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีเสถียรภาพ

การศึกษาในประเทศไทยเป็นการศึกษาที่มีการจัดหลักสูตร ระยะเวลาในการเรียนและการวัดและประเมินผลยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน โดยไม่เป็นการจำกัด อายุ รูปแบบการเรียนการสอนหรือสถานที่ สำหรับประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการศึกษานอกโรงเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก โดยนิยมจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือศูนย์การเรียนรู้ระบบโรงเรียนเพื่อให้ประชาชนเข้ามาเรียนรู้ได้ โดยภายในศูนย์จะมีอาจารย์ประจำและอาจารย์อาสาสมัครเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับการศึกษาในรูปแบบนี้เป็นหนึ่งในรูปแบบการศึกษาหนึ่งในสามรูปแบบหลักตามการจัดขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนการศึกษานอกระบบเกิดขึ้นครั้งแรกใน ปี ค.ศ.1967 ในการประชุมของ UNESCO เรื่อง The World Educational Crisis ซึ่งได้นิยามการศึกษานอกระบบ หมายถึง "การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แต่นอกกรอบของการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ โดยมีบริการให้คนกลุ่มต่าง ๆ ของประชากร ทั้งที่เป็นผู้ใหญ่และเด็ก" โดยเน้นการเรียนรู้ (Learning) แต่ในปัจจุบันการศึกษานอกระบบคือ กระบวนการจัดการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งที่เป็นทัศนคติ ทักษะ และความรู้ซึ่งทำได้ยืดหยุ่นกว่าการเรียนในระบบโรงเรียนทั่วไป สมรรถนะที่เกิดจากการศึกษานอกระบบมีตั้งแต่ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ไข ความขัดแย้งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การสร้างความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบและความมีวินัย การศึกษานอกระบบยุคใหม่

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

จึงเน้นการเรียนรู้และสมรรถนะ (Learning and Competency) (จรวยพร ธรณินทร์, 2550) การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนตามปกติ ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเอง ให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะอ่อนตัวให้ผู้เรียนมีความสะดวกเลือกเรียนได้หลายวิธี จึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง

การศึกษาในประเทศไทยยังคงสะท้อนปัญหาต่าง ๆ มาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน ผู้สอน หรือแม้แต่สถานที่สอน ในหลายพื้นที่ปัญหาที่พบก็จะมีความแตกต่างกันออกไป สามารถที่จะสรุปได้ดังนี้ สังคมส่วนใหญ่หรือผู้ที่หาแหล่งที่จะศึกษาต่อมองการศึกษาเป็นเพียงทางผ่านในการออกไปประกอบอาชีพ สังคมมองผลผลิตของการศึกษายังไม่มีคุณภาพพอ เช่น เรียนแล้วเขากลับทำงาน เรียนแล้วผู้เรียนมีความกังวลในเรื่องของหลักวิชาการ หลักสูตรไม่ทันสมัยทำให้เกิดปัญหาการผลิตนักศึกษาเพื่อให้เขาจบพร้อมเป็นกำลังในการต่อสู้งานก้าวสู่อนาคตในโลกยุคใหม่ต่อไปก็เกิดปัญหามาตามากมาย เช่น ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนยังไม่มีบางวิชา บางสาขาที่ตลาดต้องการเรียนไปไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ทำให้เสียเวลาไปหลายปีแถมยังวิทยากรที่นำมาช่วยสอนเสริมในบางวิชา บางโครงการยังขาดทักษะในการสอน การถ่ายทอดงานทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ กระแสโลกาภิวัตน์และวัตถุนิยม ทำให้ข้อมูลไหลเข้าถึงตัวนักศึกษาได้เร็วและหลากหลาย ทำให้ศีลธรรมเสื่อม การจัดการเรียนรู้ให้เป็นคนดีทำได้ยากขึ้น และในบริบททางสังคมปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าร่วมการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ต้องมีการเปิดรับทุกประเด็นสถานการณ์อย่างเสรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาการทางการศึกษาที่ต้องให้เกิดความทันสมัยและเท่าเทียมอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาที่มุ่งถึงการพัฒนาค้นหาให้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เกิดความเท่าเทียมทางศักยภาพ และโอกาสในการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานและพื้นที่ของประชาคมอาเซียน

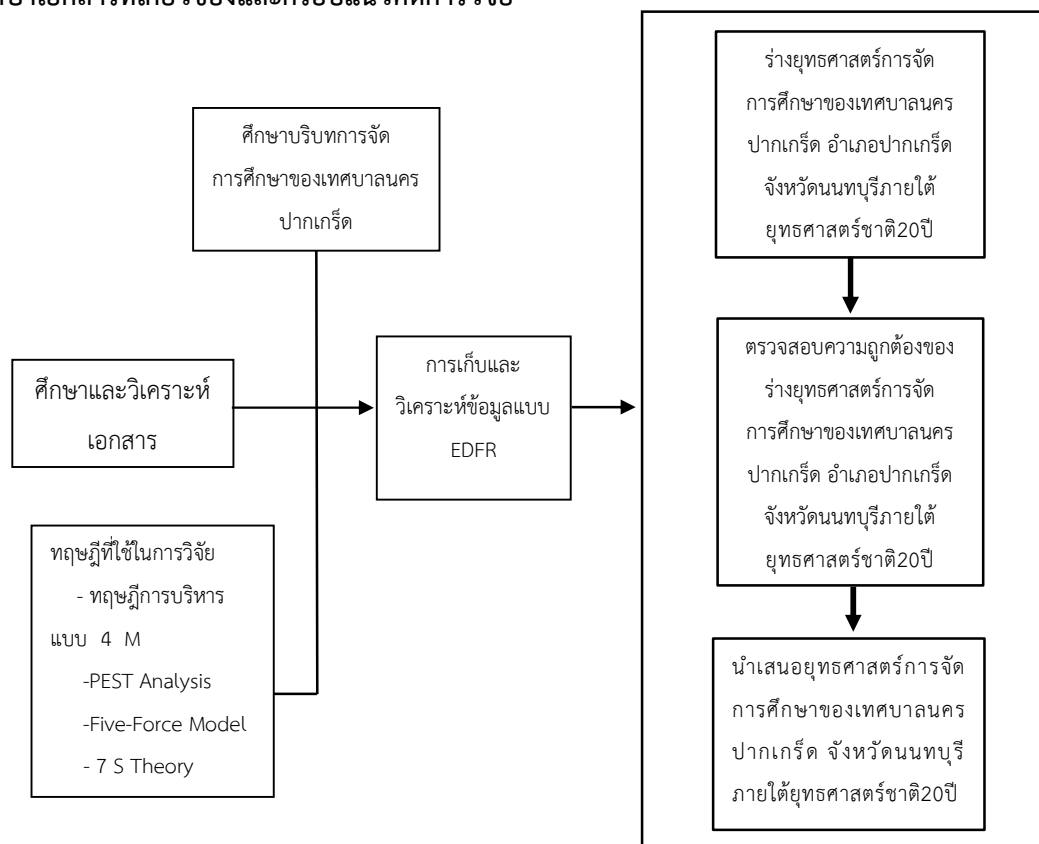
เทศบาลนครปากเกร็ด มีความต้องการที่จะสร้างแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของภาคส่วนการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ดเพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังเล็งเห็นถึงความสำคัญเพื่อสร้างแนวทางการศึกษาของโรงเรียนภายใต้สังกัดเทศบาลนครปากเกร็ดให้มีความสอดคล้อง และให้ความสำคัญกับการศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบของทางเทศบาลนครปากเกร็ดเพื่อให้ประชาชนและบุคลากรด้านการศึกษาในพื้นที่ได้มีแนวทาง และการดำเนินงานด้านการศึกษาอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (วิชัย บรรดาศักดิ์; สัมภาษณ์, 2561) จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและเทศบาลนครปากเกร็ด ได้เห็นถึงความสำคัญที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้และการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ส่วนการศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด เพื่อเป็นการพัฒนาคนเข้าสู่กระบวนการทางสังคมอย่างมีคุณภาพ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการสร้างและพัฒนายุทธศาสตร์ทางการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ดภายใต้

บริบทประชาคมอาเซียน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถนำมากำหนดแนวทางการปฏิบัติ การวางแผน การจัดการศึกษาสำหรับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้โอกาสเกิดขึ้นกับผู้เรียนอันจะยังผลมาถึงการพัฒนาตนเองสู่การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาในอนาคตเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการให้การศึกษามีทิศทางต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
2. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์ที่ได้จากผลการศึกษานำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาและวางแผนในการพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

วิธีการศึกษา (หรือ) วิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง“ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ20ปี” ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของเทศบาลนครปากเกร็ด

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาบริบทแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ใช้เทศบาลนครปากเกร็ดเป็นแหล่งพื้นที่เก็บข้อมูลหลักโดยศึกษาร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายของเทศบาลนครปากเกร็ด การวิจัยเชิงนโยบาย เอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกต
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกันกับบริบทของเทศบาลนครปากเกร็ด ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

- 4.การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Pattern Matching) กับแนวความคิดความเป็นองค์รวมนวัตกรรมพร้อมทั้งใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพอนาคตของเทศบาลนครปากเกร็ดที่มีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สำหรับการศึกษาสภาพอนาคต ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.การศึกษาสภาพอนาคตของเทศบาลนครปากเกร็ดมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยใช้เทคนิคEDFR จำนวน 3 รอบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้การทำ EDFR รอบที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้ให้ข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอนาคตภาพด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ฉบับที่ 1) ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามการศึกษาข้อมูลในระยะที่1 มากำหนดเป็นกรอบสาระพื้นฐาน เพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open ended form) แบบมีโครงสร้างเพื่อความครอบคลุมแนวโน้มเหตุการณ์ การกิจของเทศบาล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดและมีโครงสร้าง เพื่อใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน ซึ่งผลการพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาแบบเดลฟายต้องมีไม่น้อยกว่า 21 คน แต่ไม่เกิน 22 คน และผู้ศึกษาได้ยึดหลักในการเลือกโดยใช้หลักการและมุมมองของบุคคลภายในวงการการศึกษาที่เป็นนักวิชาการด้านนโยบาย

ด้านการศึกษาด้านรัฐศาสตร์และบุคคลภายในวงการการปกครองส่วนท้องถิ่นEDFR รอบที่ 2 (แบบสอบถามรอบที่ 1) เป็นแบบสอบถามในการทำ EDJR รอบที่ 2 ออกแบบและสร้างขึ้นจากการรวบรวมประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์รอบแรก นำข้อมูลที่ได้สร้างแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งการตอบเป็นส่วนของอนาคตภาพด้านยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาโดยแบ่งเป็นอนาคตภาพทางบวก และอนาคตภาพทางลบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ช่วงคะแนนโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มัธยฐานเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

มัธยฐานเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

มัธยฐานเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

มัธยฐานเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

มัธยฐานเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลนำแบบสอบถามกลับมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูลหาฉันทามติ(Consensus) ในคำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม EDJR รอบที่ 3 (แบบสอบถามรอบที่ 2) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับอนาคตภาพด้านยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ฉบับที่ 3) ผู้วิจัยนำคำตอบในแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 มาจำแนกคำตอบและจัดเป็นกลุ่มตามแนวโน้มของคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบสอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของตนเองอีกครั้งในการทำ EDJR ครั้งที่ 3 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ช่วงคะแนน โดยให้ค่าน้ำหนักความเป็นไปได้ของแนวโน้มเหตุการณ์การวิเคราะห์ข้อมูลนำแบบสอบถามกลับมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มพร้อมระบุตำแหน่ง มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งการตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 3 การร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการร่างยุทธศาสตร์ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาบริบทภายในและภายนอกของยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และการเก็บข้อมูล EDJR (Ethnographic Delphi Futures Research) จำนวน 3 รอบ และในขั้นตอนการร่างยุทธศาสตร์

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

ประกอบด้วยการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์(strategy issue) และการกำหนดกลยุทธ์(strategy) โดยการใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และใช้การวิเคราะห์แบบ TOWS Matrix Analysis ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและภายนอกเพื่อนำมาสร้างเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ผลการวิจัย

การศึกษาบริบทแวดล้อมของยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังนี้

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1.พัฒนาระบบการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นตั้งแต่ปฐมวัย ที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ 2.พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบการเรียนรู้ 3.สร้างการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการการใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem Base Learning) เพื่อให้ นักเรียนได้สามารถเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาได้อย่างถูกวิธีและเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง 4.สร้างการเรียนรู้โดยผ่านโครงการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Project Base Learning) เพื่อให้ นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ภายใต้การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 5.พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการใช้วิจัยขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ (Research Base Learning) สำหรับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล 6.สร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาโดยให้มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง พัฒนาระบบการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะ ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต 6.เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยวางแผนการผลิตและพัฒนาและ ปรับบทบาท “ครู/อาจารย์ยุคใหม่” ให้เป็น “ผู้อำนวยการการเรียนรู้”

จากการศึกษาซึ่งใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการศึกษาริบทภายในและภายนอกของโรงเรียนภายใต้สังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การใช้เทคนิคการศึกษาอนาคตภาพด้วยวิธีการ EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT Analysis) ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ TOWS MATRIX Analysis ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในเพื่อนำมาสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้พบว่า มี ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ 22 กลยุทธ์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อ

นำไปสู่แนวทางการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการให้มีประสิทธิภาพยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนการ พัฒนาระบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จากการศึกษาบริบทภายในและภายนอกของ โรงเรียนที่อยู่ภายใต้สังกัดเทศบาลนครปากเกร็ดพบว่า

การพัฒนาและความพยายามในการยกระดับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนภายใต้สังกัด เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการเรียนการสอนใน ศตวรรษที่ 21 นั้นมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษาชาติ 20 ปี กล่าวว่าการเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธี เรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้แบบ กิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิต และพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถ สูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนา ศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง เงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มี ความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็น ระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนา ผู้เรียนโดยตรง ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาด้านการศึกษาที่จะทำให้ เกิดผลดีนั้นต้องเริ่มจากการพัฒนาระบบการศึกษาเป็นสำคัญอันดับต้นแล้วจึงเริ่มปรับและพัฒนาครูผู้สอน ร่วมกับปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องและทันสมัยกับบริบททางสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันแต่ทั้งหมดนั้นต้องอยู่ในหลักการที่เป็นสากลและสามารถปฏิบัติเป็นแนวทางได้ ในระยะยาวอย่างรอบด้านและอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลการศึกษายุทธศาสตร์ด้าน การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาระบบทรัพยากรและ การเงินเพื่อการศึกษา ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษาชาติ 20 ปี การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ บริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้าง การจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่าง เสมอภาค ทัวถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่าง มีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความ

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

เชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลัง ด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรง สู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้ง มีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่า การวัดระดับความรู้ตลอดจนมีการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ในการจัดการ เรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาคนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสังคม การศึกษาและจะนำไปสู่การพัฒนาในสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อสังคมแต่ทั้งนี้การพัฒนานั้นต้องอยู่ภายใต้ระบบหรือแนวทางที่สังคมคาดหวังหรือวางไว้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพอันจะเกิดความคุ้มค่าโดยตรงต่อส่วนต่าง ๆ ที่เป็นผู้รับผลประโยชน์และการพัฒนานั้นต้องพัฒนาในด้านต่างๆอย่างรอบด้านและอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ตั้งจิตนุสรณ์. (2554). “การย้ายถิ่นของแพทย์เฉพาะทางในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศโปแลนด์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชายุโรปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง และคณะ. (2534). ปัญหาการว่างงานและการมีงานทำการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทศวรรษ. กรุงเทพฯ: สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. (2549). นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแบบมุ่งอนาคตเพื่อเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารารวรรณ สุขคันธรักษ์. (2557). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2542). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ ฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- Annelies, Gilis and others. (2008). “Establishing a Competence Profile for the Role of Studentcentred Teachers in Higher Education in Belgium.” Research in Higher Education. 49(6), 531-554.
- Denzin. (1978) Journal of Comparative Social Work 2009. 1, 294-304
- Dessler, G. (2003). Human Resource Management. 9th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Raymond, N., and others. (1989). Human behavior at work: Organizational Behavior. Singapore: McGraw-Hill, Chira.

¹อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน

²อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์

³อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน